

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju o računarskom kriminalu koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema

Proglašavam **Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju o računarskom kriminalu koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema**, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2009. godini, dana 13. oktobra 2009. godine.

Broj: 01-2686/2

Podgorica, 19. oktobra 2009. godine

Predsjednik Crne Gore

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tač. 2 i 17 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na prvoj sjednici drugog redovnog zasijedanja u 2009. godini, dana 13. oktobra 2009. godine, donijela je

Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju o računarskom kriminalu koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema

*Zakon je objavljen u "Službenom listu CG - Međunarodni ugovori",
br. 4/2009 od 20.10.2009. godine.*

Član 1

Potvrđuje se Dodatni protokol uz Konvenciju o računarskom kriminalu koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema, sačinjen 28. januara 2003. godine u Strazburu, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2

Tekst Dodatnog protokola u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

DODATNI PROTOKOL UZ KONVENCIJU O RAČUNARSKOM KRIMINALU KOJI SE ODNOSI NA KAŽNJAVANJE AKATA RASIZMA I KSENOFOBIJE UČINJENIH PUTEM

RAČUNARSKIH SISTEMA (Strazbur, 28.01.2003. godine)

Države članice Savjeta Evrope i ostale države strane Konvencije o računarskom kriminalu, otvorene za potpisivanje u Budimpešti od 23. novembra 2001. godine, potpisnice ovog dokumenta:

smatrajući da cilj Savjeta Evrope predstavlja dostizanje većeg jedinstva među njenim članicama;
podsjećajući se da su sva ljudska bića rođena slobodna i da su jednaka u svom dostojanstvu i pravima;
naglašavajući potrebu za obezbjeđenjem pune i efikasne primjene svih ljudskih prava bez bilo kakve diskriminacije ili razlika kao što je to zagarantovano u evropskim i drugim međunarodnim dokumentima;
uvjerene da djela rasizma i djela ksenofobične prirode predstavljaju kršenje ljudskih prava i prijetnju vladavini prava i demokratske stabilnosti;

smatrajući da nacionalno i međunarodno pravo treba da obezbijede adekvatne legalne odgovore na propagandu rasističke i ksenofobične prirode izvršene kroz računarske sisteme;

svjesne činjenice da je propaganda tih djela često kriminalizovana u nacionalnom zakonodavstvu;
poštujući Konvenciju o računarskom kriminalu koja obezbjeđuje savremena i fleksibilna sredstva međunarodne saradnje i uvjerene u potrebu harmonizacije bitnih zakonskih odredbi u vezi borbe protiv rasističke i ksenofobične propagande;

svjesne da računarski sistemi nude nečuvana sredstva olakšavanja slobode izražavanja i komunikacija širom zemaljske kugle;

priznajući da sloboda izražavanja predstavlja jedan od bitnih osnova demokratskog društva, kao i jedan od osnovnih uslova za njegov progres i za razvoj svakog ljudskog bića;

zabrinuta, međutim, zbog rizika zloupotrebe ili nenamjernog korišćenja računarskih sistema radi širenja rasističke i ksenofobične propagande;

vodeći računa o potrebi obezbjeđenja odgovarajuće ravnoteže između slobode izražavanja i efikasnog prava protiv djela rasističke i ksenofobične prirode;

priznajući da ovaj Protokol nije namijenjen ugrožavanju uspostavljenih principa koji se odnose na slobodu izražavanja u nacionalnim pravnim sistemima;

imajući u vidu relevantne međunarodne instrumente na tom polju, a posebno Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i fundamentalnih sloboda i njen Protokol br. 12 u vezi opšte zabrane diskriminacije, postojeće konvencije Savjeta Evrope o saradnji na polju kažnjavanja, posebno Konvenciju o računarskom kriminalu, Međunarodnu konvenciju Ujedinjenih nacija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije od 21. decembra 1965. godine, Zajedničku akciju Evropske unije od 15. jula 1996. godine usvojenu od strane Savjeta na osnovu Člana K.3 Ugovora o Evropskoj uniji u vezi akcije u borbi protiv rasizma i ksenofobije;

pozdravljajući nedavne razvoje koji unapređuju međunarodno razumijevanje i saradnju u borbi protiv računarskog kriminala i rasizma i ksenofobije;

vodeći računa o Akcionom planu usvojenom od strane šefova država i vlada Savjeta Evrope prilikom njihovog drugog samita (Strazbur, 10-11 oktobar 1997. godine) da se potraže zajednički odgovori na razvoj novih tehnologija baziranih na standardima i vrijednostima Savjeta Evrope ;

dogovorile su se kako slijedi:

Poglavlje I - Opšte odredbe

Član 1 - Svrha

Svrha ovog Protokola jeste da strane Protokola dopune odredbe Konvencije o računarskom kriminalu, otvorene za potpisivanje u Budimpešti od 23. novembra 2001. godine (u daljem tekstu: Konvencija) u vezi kriminalizacije djela rasističke i ksenofobične prirode počinjenih preko računarskih sistema.

Član 2 - Definicija

1. U svrhu ovog Protokola rasistički i ksenofobični materijal označava svaki pisani materijal, svaku sliku ili svaku drugu reprezentaciju ideja ili teorija koji pomažu, promovišu ili podstrekavaju mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo kojeg pojedinca ili grupa pojedinaca, bazirano na rasi, boji kože, nasljednom, nacionalnom ili etničkom porijeklu, kao i vjeri, ako se koristi kao izgovor za bilo koji od tih faktora.

2. Termini i izrazi korišćeni u ovom Protokolu će biti tumačeni na isti način kao što se tumače u Konvenciji.

Poglavlje II - Mjere koje će biti preduzete na nacionalnom nivou

Član 3 - Širenje rasističkog i ksenofobičnog materijala preko računarskih sistema

1. Svaka strana će usvojiti one zakonske i druge mjere koje budu bile potrebne da bi se neko ponašanje propisalo kao krivično djelo po njenom domaćem pravu, ako je to djelo izvršeno namjerno i protivpravno: putem distribucije ili širenja rasističkog i ksenofobičnog materijala u javnosti putem računarskog sistema.

2. Neka strana može rezervisati pravo da krivičnu odgovornost ne pripiše onom ponašanju koje je definisano u stavu 1 ovog člana, u slučajevima kada materijal, onako kako je definisan u članu 2 stav 1 ovog Protokola, pomaže, promovise ili podstiče diskriminaciju, a koji nije povezan sa mržnjom ili nasiljem, pod uslovom da su u tom slučaju dostupni drugi pravni lijekovi .

3. Uprkos stavu 2 ovog člana, neka strana može rezervisati pravo da ne primjenjuje stav 1 ovog člana na one slučajeve diskriminacije za koje, usljed uspostavljenih principa u svom nacionalnom pravnom sistemu u vezi slobode izražavanja, ne može obezbijediti efektivne pravne lijekove kako je to rečeno u stavu 2 ovog člana.

Član 4 - Rasistički i ksenofobično motivisana prijetnja

1. Svaka strana će usvojiti one zakonske i druge mjere koje su potrebne da bi se neko ponašanje propisalo kao krivično djelo u njenom domaćem pravu, kad je izvršeno namjerno i protivpravno:

prijetnjom izvršenja, preko računarskih sistema, ozbiljnih krivičnih djela (na način kako je to definisano u domaćem pravu):

(i) prema licima zbog toga što pripadaju grupi, čija je različitost u rasi, boji kože, nasleđu ili nacionalnom ili etničkom porijeklu izgovor za takvo djelo, ili

(ii) prema grupi lica čija se različitost odlikuju bilo kojom od tih osobina.

Član 5 - Vrijeđanja motivisana rasizmom ili ksenofobijom

1. Svaka strana će usvojiti one zakonske ili druge mjere koje se budu pokazale potrebnim da bi se kao krivična djela po njenom domaćem pravu propisala ona djela koja su izvršena namjerno i protivpravno, i to činjenjem na sljedeći način:

putem javnog vrijeđanja, korišćenjem računarskih sistema,

(i) nekih lica zato što pripadaju grupi koja se razlikuje po rasi, boji kože, nasleđu ili nacionalnom ili etničkom porijeklu, kao i po vjerskoj pripadnosti, ako su ta njihova svojstva bila izgovor za takvo ponašanje; ili

(ii) neke grupe lica čija se različitost odlikuju bilo kojom od tih osobina.

2. Neka strana može:

a. predvidjeti da krivično djelo iz stava 1 ovog člana za posljedicu ima to da lice ili grupa lica iz stava 1 ovog člana budu izloženi mržnji, preziru ili podrugivanju; ili

b. rezervisati pravo da stav 1 ovog člana ne primjenjuje, u cjelini ili djelimično.

Član 6 - Oспорavanje, minimizacija u većem obimu, ili odobravanje genocida ili krivičnog djela protiv čovječnosti

1. Svaka strana će usvojiti one zakonske mjere koje mogu biti potrebne da bi se po njenom domaćem pravu sljedeće ponašanje propisalo kao krivično djelo, i to kada bude učinjeno namjerno i protivpravno:

distribucijom ili na neki drugi način omogućavanjem dostupnosti javnosti, putem računarskih sistema, onih materijala koji osporavaju, minimizuju u većem obimu, odobravaju ili opravdavaju djela koja predstavljaju genocid ili krivično djelo protiv čovječnosti, onako kako je to definisano u međunarodnom pravu i priznato kao takvo putem konačnih i obavezujućih odluka Međunarodnog vojnog suda, uspostavljenog Londonskim sporazumom od 8. avgusta 1945. godine, ili bilo kojeg drugog međunarodnog suda uspostavljenog putem relevantnih međunarodnih dokumenata, a čiju jurisdikciju ta strana priznaje.

2. Neka strana može:

a. zahtijevati da osporavanje ili minimizacija u većem obimu iz stava 1 ovog člana bude izvršena namjerno da bi izazvala mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv bilo kojeg pojedinca ili grupe pojedinaca, zasnovano na njihovoj rasi, boji kože, nasleđu ili nacionalnom ili etničkom porijeklu, kao i vjerskoj pripadnosti, ako se to bude koristilo kao izgovor za bilo koje od tih djela, ili na neki drugi način;

b. rezervisati pravo da stav 1 ovog člana ne primjenjuje, u cjelini ili djelimično.

Član 7 - Pomaganje i podsticanje

Svaka strana će usvojiti one pravne i druge mjere koje budu potrebne da bi se, po njenom domaćem pravu, kao krivična djela okarakterisala, namjerno i protivpravno pomaganje ili podsticanje na izvršavanje bilo kojeg od krivičnih djela utvrđenih ovim Protokolom, sa ciljem da takvo djelo bude učinjeno.

Poglavlje III - Odnosi između Konvencije i ovog Protokola

Član 8 - Odnosi između Konvencije i ovog Protokola

1. Čl. 1, 12, 13, 22, 41, 44, 45 i 46 Konvencije će se na ovaj protokol primjenjivati mutatis mutandis.
2. Strane će proširiti obim primjene onih mjera koje su definisane u čl. 14 do 21 i 23 do 35 Konvencije, na čl. 2 do 7 ovog Protokola.

Poglavlje IV - Konačne odredbe

Član 9 - Izražavanje pristanka na prihvatanje obaveze

1. Ovaj Protokol ostaje otvoren za potpisivanje državama koje su već potpisale Konvenciju i koje mogu izraziti svoju saglasnost da budu obavezane na način što će:
  - a. potpisati Protokol bez rezerve na potvrđivanje, prihvatanje ili odobravanje;
  - b. prethodno potpisati Protokol, što kasnije treba da bude praćeno samim činom potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja.
2. Jedna država ne može potpisati ovaj Protokol bez rezerve na potvrđivanja, prihvatanje ili odobravanje, ukoliko prethodno nije deponovala neki od instrumenata potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja, ili ukoliko nije istovremeno deponovala neki instrument potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja Konvencije.
3. Instrumenti potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja će biti deponovani kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 10 - Stupanje na snagu

1. Ovaj Protokol će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca poslije datuma kada su pet država izrazile svoju saglasnost da po ovom Protokolu budu obavezane u skladu sa članom 9 ovog Protokola.
2. Za svaku državu koja naknadno iskaže svoju saglasnost da bude obavezna po njemu, Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca po isteku perioda od tri mjeseca poslije datuma njegovog potpisivanja bez rezerve postavljene na potvrđivanju, prihvatanje ili deponovanje njenog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja.

Član 11 - Pristupanje

1. Po stupanju ovog Protokola na snagu, svaka država koja je pristupila Konvenciji može isto tako da pristupi i Protokolu.
2. Pristupanje će stupiti na snagu na osnovu deponovanja kod Generalnog sekretara Savjeta Evrope nekog instrumenta o pristupanju, i imaće obavezujući efekat prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca poslije datuma njegovog deponovanja.

Član 12 - Rezerve i deklaracije

1. Rezerve i deklaracije koje neka strana postavi na neku odredbu ove Konvencije će se primjenjivati i na Protokol, osim ako ta strana ne izjavi drugačije u vrijeme potpisivanja ili pri deponovanju njenog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja.
2. Podnoseći pisanu notifikaciju adresiranu na Generalnog sekretara Savjeta Evrope, svaka strana može, u vrijeme potpisivanja ili deponovanja svog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, izjaviti da koristi priliku stavljanja rezervi na čl. 3, 5 i 6 ovog Protokola. Istovremeno, neka strana može koristiti odredbe ovog Protokola u vezi rezervi predviđenih članom 22 stav 2 i članom 41 stav 1 Konvencije, nezavisno od implementacije koju ta strana po Konvenciji izvrši. Ne može se postaviti bilo kakva druga rezerva.
3. Dajući pisano obavještenje Generalnom sekretaru Savjeta Evrope, svaka država može, u vrijeme potpisivanja ili pri deponovanju svog instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja,

izjaviti da se koristi mogućnošću zahtijevanja dodatnih elemenata, kako je to predviđeno članovima 5 stav 2 i članom 6 stav 2 tačka a ovog Protokola.

Član 13 - Status i povlačenje rezervi

1. Država koja je postavila neku rezervu u skladu sa članom 12 ovog Protokola može povući tu rezervu, u cjelini ili djelimično, čim joj okolnosti to budu dozvoljavale. To povlačenje će stupiti na snagu na dan prijema obavještenja adresiranog na Generalnog sekretara Savjeta Evrope. Ukoliko se u tom obavještenju navede da će povlačenje neke rezerve stupiti na snagu na dan koji je tu naveden, a taj dan bude padao poslije datuma kada je to obavještenje primljeno od strane Generalnog sekretara, onda će to povlačenje stupiti na snagu tog kasnijeg datuma.

2. Generalni sekretar Savjeta Evrope može s vremena na vrijeme zatražiti od strana koje su postavile jednu ili više rezervi u skladu sa članom 12 ovog Protokola da izvijeste o izgledima povlačenja tih rezervi.

Član 14 - Teritorijalna primjena

1. Pri potpisivanju ili prilikom deponovanja svojih instrumenata potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja, svaka strana može odrediti teritoriju ili teritorije na koje će se ovaj protokol odnositi.

2. Svaka strana može, bilo kojeg kasnijeg datuma, izjavom adresiranom na Generalnog sekretara Savjeta Evrope, proširiti primjenu ovog Protokola na svaku drugu teritoriju koja je u izjavi određena. U vezi takve teritorije, ovaj Protokol će stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji prati istek perioda od tri mjeseca poslije datuma prijema te izjave od strane Generalnog sekretara.

3. Svaka izjava data u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana može, kada se radi o bilo kojoj teritoriji određenoj u toj izjavi biti povučena putem izvještaja adresiranog na Generalnog sekretara Savjeta Evrope. To povlačenje će stupiti na snagu prvog dana mjeseca po isteku tromjesečnog perioda poslije datuma prijema tog izvještaja od strane Generalnog sekretara.

Član 15 - Otkazivanje

1. Svaka strana može, u svako vrijeme da otkáže ovaj Protokol tako što će poslati obavještenje adresirano na Generalnog sekretara Savjeta Evrope.

2. To otkazivanje će stupiti na snagu prvog dana mjeseca po isteku tromjesečnog perioda poslije datuma prijema tog obavještenja od strane Generalnog sekretara.

Član 16 - Notifikacija

Generalni sekretar Savjeta Evrope će izvještavati države članice Savjeta Evrope, države nečlanice koje su učestvovalе u izradi ovog protokola kao i svaku državu koja mu pristupi ili koja bude pozvana da pristupi ovom Protokolu o:

- a. svakom potpisivanju;
- b. deponovanju bilo kojeg instrumenta potvrđivanja, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja;
- c. bilo kojem datumu stupanja ovog Protokola na snagu u skladu sa njegovim čl. 9, 10 i 11;
- d. svakom drugom aktu, obavještenju ili komunikaciji koji se budu odnosili na ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, 28. januara 2003. godine, na engleskom i francuskom jeziku, s tim da su oba teksta podjednako autentična, u jednom primjerku koji će biti deponovan u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će ovjerene kopije dostavljati svakoj državi članici Savjeta Evrope, državama nečlanicama koje su učestvovalе u izradi ovog Protokola, kao i svakoj državi koja bude bila pozvana da mu pristupi.

Član 3

Prilikom predaje instrumenata o potvrđivanju, Crna Gora će u skladu sa članom 6 stav 2 tačka b i članom 12 stav 3 ovog Protokola, izraziti sljedeću rezervu:

"Crna Gora zahtijeva da osporavanje, minimizacija u većem obimu, odobravanje ili opravdavanje djela koja predstavljaju genocid ili krivično djelo protiv čovječnosti treba da bude izvršena namjerno da bi se izazvala mržnja, diskriminacija ili nasilje protiv bilo kojeg pojedinca ili grupe

pojedinaца, zasnovano na njihovoj rasi, boji kože, nasljeđu ili nacionalnom ili etničkom porijeklu, kao i vjerskoj pripadnosti, ako se to bude koristilo kao izgovor za bilo koje od tih djela, ili na neki drugi način".

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori".

SU-SK Broj 01-473/5

Podgorica, 13. oktobra 2009. godine

Skupština Crne Gore 24. saziva

Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.